

Στο εξώφυλλο:

Το πρωτόκολλο ορκοδοσίας της 4ης Γενικής Συνεδρίασης
του Γενικού συμβουλίου (14.1.1842),
με τις υπογραφές του ιερέα Αγάπιου Αργυρού,
των ορκισθέντων υπαλλήλων Θ. Χαιρέτη, Μ. Τριανταφυλλίδη,
Ε. Κεχαγιά, του βασιλικού επιτρόπου Στ. Δάρα, των τακτικών
συμβούλων Α. Ρουζιού, Εμμ. Μεσθενέως, του υποδιευθυντή
Κ. Βράνη και του διευθυντή Γ. Σταύρου.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ: ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ

Εθνική Τράπεζα
ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ
Οι πρώτοι πέντε μήνες εργασιών

Σύμφωνα με
το πρώτο βιβλίο πρακτικών
του Γενικού και Μερικού Συμβουλίου της Εθνικής Τράπεζας
Α1Σ3Υ10Β1
24.11.1841 - 7.5.1842

Ιστορικό Αρχείο Εθνικής Τράπεζας
Αθήνα 2014

Οργάνωση και εποπτεία έκδοσης: Γεράσιμος Νοταράς

Συγγραφή κειμένου: Φωτεινή Κορδού

Επιμέλεια κειμένου, διορθώσεις: Φωτεινή Κορδού, Στέφανος Στεφάνου

Ηλεκτρονική επεξεργασία έκδοσης: Μαργαρίτα Γκατζογιάννη, Δήμητρα Μπουγέση

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
<i>Α΄ ΜΕΡΟΣ: Ο πρώτος μηχανισμός.....</i>	<i>11</i>
1.1. Η διεύθυνση και το συμβούλιο, οι πρώτοι υπάλληλοι και οι συνεργάτες.....	11
1.2. Το πρώτο δίκτυο της Τράπεζας: τιμητές-εκτιμητές και ανταποκριτές.....	16
1.3. Οι πρώτοι πελάτες.....	18
1.4. Οι πρώτες εργασίες της Τράπεζας.....	19
1.5. Εν κατακλείδι.....	23
<i>Β΄ ΜΕΡΟΣ: Ευρετήρια κύριων ονομάτων.....</i>	<i>25</i>
2.1. Διεύθυνση και συμβούλιο, πρώτοι υπάλληλοι και συνεργάτες.....	27
2.2. Ανταποκριτές.....	34
2.3. Τιμητές-Εκτιμητές.....	36
ΠΗΓΕΣ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	45

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η επιμελήτρια κειμένων του Ιστορικού Αρχείου έχει αποδυθεί, παράλληλα με τις πολυπληθείς τρέχουσες εργασίες, στο τιτάνιο έργο της μεταγραφής των χειρόγραφων πρακτικών του Διοικητικού Συμβουλίου, που καλύπτουν όλο το χρονικό διάστημα λειτουργίας της Τράπεζας κατά τον 19ο αιώνα και μέρος του 20ού. Παράλληλα γίνεται εντοπισμός, καταγραφή και ενδεικτικά, μέχρι στιγμής, αναζήτηση βιογραφικών στοιχείων των αναφερόμενων προσώπων.

Η σημασία ενός τέτοιου μακρόπνοου έργου είναι προφανής. Η ανάγνωση χειρογράφων παλαιότερων περιόδων αποτελεί πρόβλημα ακόμα και για ερευνητές πανεπιστημιακού επιπέδου. Η μεταγραφή και η ηλεκτρονική καταχώριση στο σύστημα αρχειακών και ιστορικών πληροφοριών του Αρχείου θα διευκολύνουν επομένως την ανάγνωση, αλλά και τον εντοπισμό των αναζητούμενων στοιχείων μέσω των ηλεκτρονικών εργαλείων αναζήτησης, γεγονός που θα επιταχύνει την ερευνητική εργασία.

Όπως γνωρίζουμε, τα πρακτικά διοικητικών συμβουλίων αποτελούν σημαντική πηγή πληροφοριών, που καταγράφουν, έστω και με συνοπτικό τρόπο, τις αποφάσεις του κορυφαίου οργάνου διοίκησης του οργανισμού. Ταυτίζονται απόλυτα με τη διάρκεια λειτουργίας του και υπάρχει νομική υποχρέωση διατήρησής τους. Αποτελούν έτσι την καταγραφή της ιστορικής διαδρομής της επιχείρησης χωρίς ασυνέχειες. Δείγμα της εργασίας αυτής αποφασίσαμε να παρουσιάσουμε στα διοικητικά στελέχη της Τράπεζας σε ένα μικρό φυλλάδιο κατασκευασμένο εξ ολοκλήρου με τα μέσα που διαθέτει η Μονάδα. Επιλέξαμε

για το λόγο αυτό το πρώτο κατάστιχο της σειράς των πρακτικών του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, που καλύπτει την περίοδο από τον Νοέμβριο του 1841 μέχρι και τμήμα του Μαρτίου του 1842. Περιλαμβάνει τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Γενικού και Μερικού Συμβουλίου που αφορούν την προετοιμασία της έναρξης λειτουργίας της Τράπεζας αλλά και τις εργασίες των αρχικών μηνών λειτουργίας της.

Για την καλύτερη κατανόηση των όσων θα ακολουθήσουν ας υπενθυμίσουμε ότι έχουν προηγηθεί οι εξής νόμοι και διατάγματα:

- 30 Μαρτίου 1841: Νόμος συστάσεως της Τράπεζας
- 8 Απριλίου 1841: Β. Διάταγμα έγκρισης του κανονισμού της Τράπεζας.
- 8 Απριλίου 1841: Β. Διάταγμα διορισμού επιτροπής προετοιμασίας: Ν. Σιλήβεργος, Θ. Ράλλης, Ι. Έσλιν (J. Hösslin) τακτικά μέλη, Γ. Σταύρος, Ε. Μεσθενεύς, Α. Γκραφ (A. Graff) αναπληρωματικά μέλη.
- 12 Απριλίου 1841: 12 Απριλίου 1841: Κοινοποίηση της επί των Εσωτερικών Γραμματείας για προσέλευση μετόχων.
- 24 Απριλίου 1841: Εγγραφή του Κ. Βράνη πρώτου υποψήφιου μετόχου της Τράπεζας.
- 19 Αυγούστου 1841: Τροποποίηση του νόμου περί συστάσεως και του κανονισμού. Η Τράπεζα θεωρείται συσταθείσα με τη συμπλήρωση κεφαλαίου ενάμισι εκατομμυρίου. Τα δύο τρίτα θα διατίθενται σε δάνεια επί υποθήκη και το ένα τρίτο επί ενεχύρω χρυσού ή αργύρου και σε προεξοφλήσεις. Τα ταμεία του κράτους υποχρεούνται να δέχονται τα τραπεζογραμμάτια. Το εκδοτικό δικαίωμα μετατρέπεται σε αποκλειστικό προνόμιο.
- 19 Αυγούστου 1841: Β. Διάταγμα εναρμόνισης του κανονισμού με τις προβλέψεις του νόμου που φέρει την ίδια ημερομηνία
- 13 Νοεμβρίου 1841: Πρώτη προκαταρκτική συνέλευση των μέχρι στιγμής μετόχων
- 18 Νοεμβρίου 1841: Β. Διάταγμα καθορισμού έναρξης εργασιών της Τράπεζας την 1η Ιανουαρίου 1842. Επεξεργασία του κανονισμού εργασιών των συνελεύσεων. Εκλογή του Γεωργίου Σταύρου παμψηφεί ως διευθυντή και του Κ. Βράνη ως υποδιευθυντή, ως τακτικοί σύμβουλοι οι Α. Ρουζιού και Εμμ. Μεσθενεύς, ως αναπληρωματικοί οι Γ. Μ. Αντωνόπουλος και Δ. Κυργούσιος. Οι Εϋνάρδος και Ζωσιμάς ορίζονται επίτιμοι διοικητές της Τράπεζας.
- 22 Ιανουαρίου 1842: Έναρξη της λειτουργίας της Τράπεζας με συγκεντρωμένο κεφάλαιο 3.402.000 δρχ.

Γ. Ν.

«Τώρα [...] βλέπομεν το δειλόν Ελληνικόν κεφάλαιον,
το ατομιστικόν Ελληνικόν κεφάλαιον,
το άπληστον Ελληνικόν κεφάλαιον
συσπειρούμενον υπό την ενιαίαν σκέπη
ενός οικονομικού οργανισμού.»

Δ. Λ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ,
Ιστορία της ιδρύσεως της Εθνικής Τραπέζης, 1833-1843

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα πρακτικά των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου είναι από τις βασικές πηγές όπου ο ενδιαφερόμενος ερευνητής μπορεί να εντοπίσει στοιχεία για τη διοίκηση και την πολιτική μιας επιχείρησης, την πορεία των εργασιών της και τον τρόπο λήψης αποφάσεων. Το πρώτο βιβλίο των πρακτικών του *Γενικού και Μερικού Συμβουλίου* της Εθνικής Τράπεζας περιλαμβάνει τις *προκαταρκτικές*, τις *γενικές* και τις *μερικές*¹ συνεδριάσεις από τα τέλη του Νοεμβρίου 1841 έως τις αρχές του Μαρτίου 1842.

Πρόκειται ουσιαστικά για τους πέντε πρώτους μήνες λειτουργίας της Τράπεζας (αν και επίσημα κάνει έναρξη των εργασιών της στις 22 Ιανουαρίου 1842), οι οποίοι δίνουν σαφέστατη εικόνα του πρώτου προσωπικού της Τράπεζας και των συνεργατών της. Μας πληροφορούν για τον τρόπο επιλογής των πρώτων υπαλλήλων, για τις ειδικότητες στις οποίες δόθηκε προτεραιότητα, τους υποψήφιους που

---

1. Το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας αποκαλείται για πολλά χρόνια «Γενικόν Συμβούλιον» σε αντιδιαστολή προς το «Μερικόν Συμβούλιον» που απαρτίζεται από λιγότερα μέλη του και έχει περιορισμένες αρμοδιότητες. Σύμφωνα με το Καταστατικό της Τράπεζας το συμβούλιο της συνέρχεται σε γενικές και μερικές συνεδριάσεις. Στις γενικές καλούνται όλα τα μέλη (από τα οποία υποχρεωτικά τα έξι, ο διοικητής και ο βασιλικός επίτροπος), λόγω της ευρύτητας των καθηκόντων τους. Στις μερικές υποχρεωτική είναι η παρουσία τριών μελών και του διοικητή, ενώ του βασιλικού επιτρόπου προαιρετική (Ι. Α. Βαλαωρίτης - Β. Δούκας, *Καταστατικόν της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος*, Αθήνα 1904, σ. 129-133). Προκαταρκτικές λέγονται οι εννέα συνεδριάσεις που προηγούνται της έναρξης των γενικών (δηλαδή από 24.11.1841 έως 11.1.1842).

προτάθηκαν. Επίσης αντλούνται στοιχεία για το πώς αναπτύχθηκε το αρχικό δίκτυο της Τράπεζας από ανταποκριτές στην περιφέρεια και εκτιμητές αλλά και ποιοι ήταν οι πρώτοι πελάτες της. Τέλος αντλούνται σημαντικές πληροφορίες για τις πρώτες εργασίες, οι οποίες καθρεφτίζουν τα πρώιμα στάδια της προσπάθειας οργάνωσης του ελληνικού πιστωτικού συστήματος. Τα ονόματα των υπαλλήλων, που συμπληρώνονται με βιογραφικά στοιχεία, των εκτιμητών και ανταποκριτών παρουσιάζονται στο δεύτερο μέρος της συγκεκριμένης έκδοσης υπό μορφή αλφαβητικού ευρετηρίου.

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ

1.1. *Η διεύθυνση και το συμβούλιο, οι πρώτοι υπάλληλοι και οι συνεργάτες*

Το πρώτο βιβλίο των πρακτικών της Εθνικής Τράπεζας ξεκινά με την 1η προκαταρκτική γενική συνεδρίαση του συμβουλίου, της 22.11.1841, με δύο μέλη στη διεύθυνση, τους Γεώργιο Σταύρο διευθυντή και Κωνσταντίνο Βράνη υποδιευθυντή, και τέσσερα μέλη του συμβουλίου, τους Εμμανουήλ Μεσθενέα και Αλέξανδρο Ρουζιού τακτικούς συμβούλους, τους Γεώργιο Μ. Αντωνόπουλο και Δημήτριο Κυργούση αναπληρωματικούς, οι οποίοι είχαν ήδη εκλεγεί κατά την 4η προκαταρκτική συνέλευση των μετόχων στις 17.11.1841. Αυτή είναι η πρώτη ηγετική ομάδα της Εθνικής, που συσκέπτεται, αξιολογεί και κρίνει τις ανάγκες του αρτισύστατου πιστωτικού ιδρύματος, που ακόμα επισήμως δεν έχει αρχίσει τις εργασίες του, ενώ συγχρόνως προσπαθεί να θέσει τα θεμέλια της οργανωμένης τραπεζικής πίστης, επιλέγοντας το αξιόπιστο προσωπικό, να καθορίσει τη σειρά προτεραιότητας των τραπεζικών εργασιών και να διασφαλίσει την ασφαλή εκτέλεσή τους. Στις εργασίες του συμβουλίου συμβάλλει και ο αντιπρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου Σταμάτιος Δάρας,² διορισμένος προσωρινά από την κυβέρνηση ως βασιλικός επίτροπος, ενώ από τις 10.2.1842 αναλαμβάνει ο Γάλλος οικονομολόγος Λουί Λεμαίτρης (Louis Lemaître).

---

2. Α. Ζωγράφος, *Ιστορία της ιδρύσεως της Εθνικής Τραπεζής, 1833-1843*, Αθήνα 1925, τόμ. Α΄, σ. 332.

Στην 1η γενική συνεδρίαση (ΓΣ³) ορίζονται γραμματέας και πρωτοκολλιστής. Για τις θέσεις αυτές, κατά πρόταση του Εμμ. Μεσθενέα, εγκρίνεται ο Θεόφραστος Χαιρέτης ως γραμματέας και ο Ευθύμιος Ι. Κεχαγιάς ως πρωτοκολλιστής. Αργότερα κατά πρόταση του Γ. Σταύρου ορίζεται β' λογιστής ο Γεώργιος Τούντας, ενώ για τη θέση του ταμία προτείνεται από τον Α. Ρουζιού ο Ι. Ρώτας και από τον Σταύρο ο Μιχαήλ Τριανταφυλλίδης. Εγκρίνεται κατά πλειοψηφία ο Μ. Τριανταφυλλίδης. Για να εξασφαλιστεί η απαιτούμενη χρηματική εγγύηση που προαπαιτεί η συγκεκριμένη θέση, ο Κ. Βράνης διατίθεται να πληρώσει το ποσό μέχρι να το καταθέσει ο ίδιος ο ταμίας. Μέρους αργότερα ο Τριανταφυλλίδης βάζει υποθήκη τα κτήματά του στη Λαμία για να καλύψει την απαιτούμενη εγγύηση. Από τις πρώτες θέσεις που ορίζονται τις επόμενες ημέρες είναι του κλητήρα. Χωρίς να διευκρινίζεται από ποιον γίνεται η πρόταση εγκρίνεται ο Χρήστος Κωνσταντίνου. Για την επιλογή του δικηγόρου το συμβούλιο επιφυλάσσεται να μελετήσει τον κανονισμό και τα πρακτικά της γενικής συνέλευσης των μετόχων, καθώς η περίπτωση απαιτεί προσοχή. Σε επόμενη συνεδρίαση το συμβούλιο κρίνει ότι πρώτα πρέπει να καθοριστεί ο μισθός του δικηγόρου και ο τρόπος που θα αμείβεται και μετά να τεθούν οι υποψηφιότητες. Προτείνονται ο Αθανάσιος Πετσάλης και ο Περικλής Αργυρόπουλος. Μολονότι η υποψηφιότητα του Πετσάλη είναι εξίσου ισχυρή,⁴ επιλέγεται κατά πλειοψηφία ο Αργυρόπουλος. Σε περιπτώσεις αιτήσεων που χρήζουν περαιτέρω εξέτασης, το συμβούλιο ζητά τη γνωμοδότηση συνεργαζόμενων δικηγόρων, των Παύλου Καλλιγά και Σ. Ρωσσέτη.

Ακολουθώς διορίζονται συμβολαιογράφος ο Χριστόδουλος Ματακίδης και εισπράκτορας της Τράπεζας ο Αναστάσιος Αντωνόπουλος. Στη 10η ΓΣ ορίζεται ο Γεώργιος Γιωτόπουλος από τη Ζάτωνα πρώτος ειδικός ανταποκριτής στη Γόρτυνα, ενώ στη 13η ΓΣ αποφα-

3. Στο εξής ΓΣ. Επισημαίνουμε ότι το «Σ» εδώ σημαίνει «συνεδρίαση», καθώς αυτός είναι ο όρος που χρησιμοποιείται στα πρακτικά, αντίθετα με τη σημερινή χρήση της συντόμευσης όπου το «Σ» δηλώνει συνήθως τον όρο «συνέλευση».

4. Ο Αθ. Πετσάλης είχε εργαστεί πολύ για τα συμφέροντα της Τράπεζας ήδη από το ξεκίνημα της προσπάθειας. Επίσης υπήρξε αντιπρόεδρος στη συνέλευση των μετόχων και αντιπρόσωπος της κυβέρνησης σε αυτή. Βλ. ΙΑ/ΕΤΕ, Α1Σ3Υ10Β1, 5η ΓΣ/17.1.1842, σ. 14/220.

σίζεται να διοριστούν γενικά ανταποκριτές και εκτιμητές στην επαρχία για την κάλυψη των εκεί δανειακών αιτημάτων. Καθώς προχωρούν οι εργασίες του συμβουλίου και της Τράπεζας, στην 20ή ΓΣ δηλώνεται η ανάγκη για έναν επιπλέον λογιστή. Στη θέση αυτή διορίζεται ο Ευθ. Κεχαγιάς, που μέχρι τότε ήταν πρωτοκολλιστής, και στην κενή πλέον θέση ο Νικόλαος Δημητριάδης. Τα καθήκοντα του κάθε λογιστή καθορίζονται ως εξής: ο ένας θα κρατά τα βιβλία των προεξοφλήσεων, των υποθηκών, των ενεχύρων, των τραπεζικών γραμματίων, των εγγραφών των μετόχων, ενώ ο άλλος το βιβλίο των τρεχόντων λογαριασμών, το *καθημερινόν* και το *καθολικόν*. Όσον αφορά τη φύλαξη του καταστήματος το συμβούλιο φαίνεται ότι ήδη είχε προνοήσει, ζητώντας ως φρουρούς στρατιώτες. Λαμβάνεται επίσης μέριμνα για τα έπιπλα που οι τελευταίοι θα χρειαστούν, για λάδι και κάρβουνα.⁵ Η τελευταία ειδικότητα που καθορίζεται στο συγκεκριμένο βιβλίο είναι του *εκπεραιωτή*, με διορισθέντα τον Ευστάθιο Α. Κόκκαλη, «προχειρώς μέχρι τούδε υπηρετούντος παρά τη Τραπέζη⁶». Ο συγκεκριμένος, προκειμένου να δεχτεί την εν λόγω θέση στην Τράπεζα με μισθό 60 δρχ., απορρίπτει διορισμό σε θέση ελεγκτή στο τελωνείο Κορίνθου με μισθό μεγαλύτερο (80 δρχ.), γεγονός που αποδεικνύει ότι οι θέσεις εργασίας στην Τράπεζα ήταν πιο ελκυστικές. (Η διάρθρωση του προσωπικού της Τράπεζας παρουσιάζεται συνοπτικά στον πίνακα 1.)

Ο Γ. Σταύρος παρουσιάζεται αυστηρός στη διεύθυνση της Τράπεζας και απαιτητικός. Δεν φαίνεται να επεμβαίνει στην επιλογή του προσωπικού, ωστόσο σε ορισμένες περιπτώσεις καταγράφεται η ένστασή του και η άποψή του επικρατεί. Ζητά και αναλαμβάνει ο ίδιος να συντάξει τον εσωτερικό κανονισμό της Τράπεζας (τις ώρες εργασίας και άλλα σχετικά με τη λειτουργία της εσωτερικής υπηρεσίας), εποπτεύει, καθοδηγεί και επικρίνει τους υπαλλήλους που καθυστερούν στην επιτέλεση των καθηκόντων τους και αργότερα ως ποινή τους «υποχρεώνει εις νυκτερινήν εργασίαν διά να κατασταθώσιν όσον τάχος εντελώς ενήμεροι εις τα έργα των».⁷ Ερευνά ενδελεχώς και επίμονα

5. Το λάδι προφανώς το ήθελαν για το φωτισμό και τα κάρβουνα για τη θέρμασή τους.

6. ΙΑ/ΕΤΕ, Α1Σ3Υ10Β1, 28η ΓΣ/11.3.1842, σ. 123/220.

7. ΙΑ/ΕΤΕ, Α1Σ3Υ10Β1, 36η ΓΣ/4.4.1842, σ. 156/220.

την υπόθεση του Νικόλαου Στράτου⁸ και αναζητά τους υπευθύνους. Αρνείται όμως να λάβει τους πρώτους μισθούς του (που παρακατατίθενται) μέχρι να προχωρήσουν οι εργασίες της Τράπεζας και να φανούν τα πρώτα θετικά αποτελέσματα, ενώ συμφωνεί με την αύξηση του μισθού του γραμματέα.

Η διαδικασία ανάθεσης των εργασιών ολοκληρώνεται με την επίσημη ορκοδοσία του εκάστοτε προσώπου, παρουσία ενός ιερέα, του Γ. Σταύρου, του Κ. Βράνη, του βασιλικού επιτρόπου και των τακτικών μελών του συμβουλίου. Για τους εκτιμητές της περιφέρειας είχε προταθεί να ορκίζονται ενώπιον των αντίστοιχων διοικητών ή υποδιοικητών. Ο συνήθης όρκος είχε την εξής μορφή:

*Ορκίζομαι
να υπηρετήσω την Εθνικήν Ελληνικήν Τράπεζαν
τιμίως και ευσυνειδότηως
και σύμφωνα με τους περί αυτής νόμους και κανονισμούς.*

---

8. Η υπόθεση του Νικόλαου Στράτου αναφέρεται στην αμέσως επόμενη υποενότητα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

*Ο πρώτος μηχανισμός της Εθνικής Τράπεζας
(Α1Σ3Υ10Β1, 24.11.1841 – 7.5.1842)*

Διεύθυνση και συμβούλιο

<i>α/α</i>	<i>Όνοματεπώνυμο</i>	<i>Υπηρεσία</i>	<i>Πρώτη αναφορά</i>	<i>Παρατηρήσεις</i>
1	Γεώργιος Σταύρος	διευθυντής	24.11.1841	
2	Κωνσταντίνος Βράνης	υποδιευθυντής	24.11.1841	
3	Αλέξανδρος Ρουζιού	τακτικός σύμβουλος	24.11.1841	
4	Εμμανουήλ Μεσθενεύς	τακτικός σύμβουλος	24.11.1841	
5	Γεώργιος Μ.Αντωνόπουλος	αναπληρωματικός σύμβουλος	11.01.1842	
6	Δημήτριος Κυργούσης	αναπληρωματικός σύμβουλος	11.01.1842	
7	Σταμάτιος Δάρας	βασιλικός επίτροπος	11.01.1842	προσωρινός
8	Λουί Λεμαίτρης	βασιλικός επίτροπος	10.02.1842	τακτικός

Πρώτοι υπάλληλοι και συνεργάτες

<i>α/α</i>	<i>Όνοματεπώνυμο</i>	<i>Υπηρεσία</i>	<i>Ημερομηνία πρόσληψης⁹</i>	<i>Παρατηρήσεις</i>
9	Θεόφραστος Χαϊρέτης	γραμματέας	11.1.1842	πρακτικογράφος
10	Μιχαήλ Τριανταφυλλίδης	ταμίας	12.1.1842	
11	Γεώργιος Τούντας	β' λογιστής	12.1.1842	
12	Ευθύμιος Ι. Κεχαγιάς	πρωτοκολλιστής	11.1.1842	
		β' λογιστής	18.2.1842	
13	Νικόλαος Δημητριάδης	πρωτοκολλιστής	18.2.1842	
14	Ευστάθιος Α. Κόκκαλης	εκπαιρωτής	11.3.1842	
15	Αναστάσιος Αντωνόπουλος	εισπράκτορας	21.1.1842	
16	Χρήστος Κωνσταντίνου	κλητήρας	12.1.1842	
17	Περικλής Αργυρόπουλος	δικηγόρος	17.1.1842	
18	Χριστόδουλος Ματακίδης	συμβολαιογράφος	17.1.1842	
19	Πάυλος Καλλιγιάς	σύμβουλος		
20	Σ. Ρωσσέτης	επί νομικών υποθέσεων σύμβουλος	24.3.1842 ¹⁰	Συνεργάτης
		επί νομικών υποθέσεων	24.3.1842	Συνεργάτης

9. Ως ημερομηνία πρόσληψης ορίζεται συμβατικά η ημέρα που αποφασίστηκε ο διορισμός των υπαλλήλων και συνεργατών και όχι η ημέρα της ορκοδοσίας τους, δεδομένου ότι ορκίζονταν μέρες αργότερα, ίσως και μετά την ανάληψη των καθηκόντων τους.

10. Στις περιπτώσεις των Π. Καλλιγιά και Σ. Ρωσσέτη δεν υπάρχει πρόσληψη. Η ημερομηνία αντιστοιχεί στην πρώτη αναφορά του βιβλίου.

1.2. Το δίκτυο της Τράπεζας: τιμητές-εκτιμητές και ανταποκριτές

Ήδη μέσα στους δύο πρώτους μήνες λειτουργίας της, η Τράπεζα ορίζει τους συνεργαζόμενους *τιμητές*, δηλαδή τα μέλη επιτροπής που κρίνουν τη φερεγγυότητα και την οικονομική θέση των δανειζομένων (προεξοφλητικών δανείων) και εγκρίνουν τους πιστωτικούς καταλόγους, και τους *εκτιμητές*, οι οποίοι εκτιμούν την αξία των ενεχύρων, των οικοδομών και των κτημάτων που δίνονται σε υποθήκη. Για τη θέση αυτή προτείνονται γνωστές προσωπικότητες της εποχής, όπως π.χ. ο αρχιτέκτονας Σταμάτιος Κλεάνθης.¹¹ Για την εποχή το συγκεκριμένο έργο ήταν εξαιρετικά δύσκολο, δεδομένου ότι κτηματολόγιο δεν υπήρχε, οι τίτλοι ιδιοκτησιών ήταν σχεδόν ανύπαρκτοι, ενώ ακόμα και το ασταθές πολεοδομικό σχέδιο της πρωτεύουσας δημιουργούσε πολλά προβλήματα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα συνιστά η περίπτωση του Ν. Στράτου, ο οποίος υπέβαλε αίτηση για δάνειο υποθηκεύοντας οικόπεδο που, σύμφωνα με το σχέδιο των Αθηνών, προοριζόταν για πλατεία. Από το σημείο αυτό ξεκινά σειρά διευκρινίσεων και απόδοσης ευθυνών μεταξύ του Γ. Σταύρου, του αιτούντος, των εκτιμητών, ακόμα και του βασιλικού αρχιτέκτονα, Εδουάρδου Σάουμπερτ (Eduard Schaubert).

Όσον αφορά την περιφέρεια, ορίζονται οι πρώτοι εκτιμητές στη Γόρτυνα και τη Δημητσάνα και στη συνέχεια, κατά χρονική διαδοχή, οι εκτιμητές της Κορίνθου, του Αιγίου, Ναυπλίου, Άργους, των νήσων Θήρας και Αίγινας, Λεωνιδίου, Άστρους, Καλαυρίας και Τροιζηνίας, Μαντινείας, Φθιώτιδας, Κύμης, Άμφισσας, Πύργου, Μεσσηνίας και

---

11. Σταμάτιος Κλεάνθης (Βελβεντό 1802 – Αθήνα 1862). Ο Σταμάτης Σταματίου ήταν Έλληνας αρχιτέκτονας με σπουδές στη Λειψία και στο Βερολίνο, όπου άλλαξε και το επώνυμο του. Σε νεαρή ηλικία υπηρέτησε υπό τον Αλέξανδρο Υψηλάντη στον Ιερό Λόχο και αιχμαλωτίστηκε στη μάχη του Δραγατσανίου. Το 1828 ήρθε στην Ελλάδα με το συμβαθητή του Εδουάρδο Σάουμπερτ και διορίστηκαν από τον Καποδίστρια δημόσιοι μηχανικοί στην Αίγινα. Ανέλαβαν την εκπόνηση του σχεδίου της νέας πρωτεύουσας, το οποίο στη συνέχεια απλοποιήθηκε από τον Γερμανό αρχιτέκτονα Κλέντσε (Leo von Klenze). Σημαντικά έργα του είναι το Μέγαρο της Δουκίσσης Πλακεντίας στην Αθήνα (σήμερ. Βυζαντινό Μουσείο) και το κτήριο στην Πλάκα που στέγασε το πρώτο εθνικό πανεπιστήμιο (σήμερ. Μουσείο Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών). Βλ. *Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*, Πυρσός, Αθήνα 1929, τόμ. ΙΔ', σ. 506.

Πυλίας, Αίγινας, και Λοκρίδας.¹² Η επιλογή των συγκεκριμένων τόπων της περιφέρειας κατά προτεραιότητα είναι δηλωτική της εκτίμησης των δανειακών αναγκών του τότε πληθυσμού αλλά και της κατανομής τους ανά περιοχή σύμφωνα με τα οικονομικοκοινωνικά δεδομένα της εποχής. Οι αποφάσεις του συμβουλίου δεν ήταν ατεκμηρίωτες και δεν αποσκοπούσαν στην κάλυψη μόνο των πρόσκαιρων αναγκών της Τράπεζας. Ανώτερος σκοπός ήταν η δημιουργία του πρώτου δικτύου της Τράπεζας, του σταθερού μηχανισμού που ακόμη και σε βάθος χρόνου θα μπορούσε να ανταποκριθεί στις αυξανόμενες ανάγκες του κράτους και των πολιτών του. Πράγματι, σύμφωνα με τις αιτήσεις δανείων επί υποθήκη που κατατίθενται στους πρώτους πέντε μήνες λειτουργίας της Τράπεζας, οι πρώτοι πελάτες προέρχονται, κατά σειρά συζήτησης, από την Αθήνα, το Αίγιο, τη Γόρτυνα, τη Χαλκίδα, το Ναύπλιο, την Πάτρα, τον Πειραιά, την Κόρινθο, τη Σαλαμίνα, την Υπάτη, τη Βόνιτσα, τη Βοιωτία, την Κύμη, τον Πειραιά, το Άστρος, τη Λιβαδειά, το Μεσολόγγι, τη Ναύπακτο, την Κυνουρία, τη Μαντίνεια, το Ναύπλιο, τα Μέγαρα, τη Θήρα, τη Λαμία, την Αίγινα και τα Τρίκαλα. Ο πρακτικογράφος δεν σημειώνει πάντα τον τόπο και η Αθήνα είναι ενδεχομένως η περιοχή που σε πολλές περιπτώσεις υπονοείται.

Βασικός πυλώνας όμως κάθε τραπεζικού μηχανισμού είναι αναμφισβήτητα τα υποκαταστήματα. Στους πέντε πρώτους μήνες της λειτουργίας της Τράπεζας δεν ιδρύονται υποκαταστήματα, αλλά αναπτύσσεται ευρύ δίκτυο ανταποκριτών, που ορίζονται κατά σειρά στις περιοχές Γόρτυνας, Εύβοιας, Κορίνθου, Ναυπλίου και Άργους, Πάτρας, Αιγίου, Χαλκίδας, Λαμίας, Βοιωτίας, Αιτωλίας και Ακαρνανίας, Μαντινείας, Φθιώτιδας, Μεσσηνίας και Πυλίας, Αίγινας, Κυνουρίας, Θήρας, Καλαυρίας και Τροιζηνίας, Φωκίδας (Άμφισσα), Ήλιδας (Πύργος), Θήβας, Φθιώτιδας, Άργους, Σύρου, Λακεδαιμόνας.¹³ Η σειρά διορισμού των ανταποκριτών επιβεβαιώνει τα συμπεράσματα που εξήχθησαν βάσει των εκτιμητών. Προτεραιότητα έχει πάντα η

---

12. Αλφαβητικά οι εκτιμητές Αθήνας και περιφέρειας ανά περιοχή στο δεύτερο μέρος της παρούσας έκδοσης. Οι εκτιμητές Μεσσηνίας-Πυλίας, Αίγινας και Λοκρίδας εγκρίνονται κατά πρόταση των αντίστοιχων ανταποκριτών, αλλά δεν αναφέρονται τα ονόματά τους. Αναφέρεται μόνο το όνομα του ατόμου που δεν εγκρίνεται.

13. Αλφαβητικά οι ανταποκριτές ανά περιοχή στο δεύτερο μέρος της παρούσας έκδοσης.

Πελοπόννησος με την περιοχή της Γόρτυνας. Η επιλογή του συγκεκριμένου μέρους οφείλεται στο δάνειο που αιτείται ο Κανέλλος Δεληγιάννης, για την εκτίμηση των επί υποθήκη κτημάτων του οποίου πρέπει κατ' αρχάς να οριστεί εκτιμητής. Σημαντικό ρόλο κατέχουν και πάλι τα άτομα που επιλέγονταν ως ανταποκριτές, τα οποία συνήθως ήταν οικονομικοί παράγοντες, καταξιωμένες προσωπικότητες, με τοπική ή εθνική δράση, που καλούνταν να ενισχύουν το κύρος της Τράπεζας ως εκπρόσωποι της στην περιφέρεια. Για παράδειγμα στη Σύρο ο έμπορος και πολιτικός Νικόλαος Γιαγτζής, στην περιοχή Λακεδαιμόνας ο αγωνιστής Παναγιώτης Αλεξανδράκης, στην Κόρινθο ο Παναγιώτης Νοταράς, στην Πάτρα ο έμπορος Στέφανος Πετσάλης. Για πρόσωπα όμως και μέρη που δεν ήταν γνωστά και το συμβούλιο δεν ήταν σε θέση να εκτιμήσει προτείνεται ο διορισμός τους να είναι προσωρινός. Ακόμη και οι διαφωνίες που διατυπώνονται κατά την επιλογή τους ή εκδηλώνονται ανάμεσα στα μέρη κατά την εκτέλεση συγκεκριμένης εργασίας, φανερώνουν τις σχέσεις της εποχής όπως αναπτύσσονταν μεταξύ κοινωνικών ομάδων, πολιτικών εκπροσώπων και συγκρουόμενων συμφερόντων.

1.3. Οι πρώτοι πελάτες

Το αρχικό πελατολόγιο της Τράπεζας περιλαμβάνει κυρίως μέλη της ανώτερης οικονομικής και κοινωνικής βαθμίδας, όπως είχε διαμορφωθεί στα μετεπαναστατικά χρόνια, αλλά και αγωνιστές της επανάστασης που επιδίωκαν να μετέχουν στην πολιτική ιεραρχία. Τα οικονομικά εύρωστα πρόσωπα, δηλαδή ευκατάστατοι έμποροι και πολιτικές προσωπικότητες της εποχής, αποτελούν μεγάλο μέρος των αιτούντων δάνεια, οι οποίοι συνήθως είχαν επίσης συμμετάσχει ενεργά στις στρατιωτικές και πολιτικές εξελίξεις της εποχής. Ενδεικτικά παραδείγματα είναι οι αδελφοί Αιινίαν, ο Εμμανουήλ Βερνάρδος, ο Άγγελος Γέροντας, ο Δημήτριος Καλλιφρονάς. Επίσης αιτήσεις δανείων καταθέτουν μέλη μεγάλων αριστοκρατικών οικογενειών όπως των οικογενειών Βενιέρη, Βιλαέτη, Γιουρδή, αλλά και λόγιοι όπως ο

Κωνσταντίνος Βαρβάτης, ο Ιωάννης Βενθύλος, ο Πέτρος Κ. Ηπίτης, ο αρχιτέκτονας Παναγής Βρετός-Κάλκος, οι τυπογράφοι-εκδότες Κωνσταντίνος Γκαρπολάς και Ανδρέας Κορομηλάς, ο οποίος ζητά προεξόφληση συναλλαγματικής. Πολλές είναι και οι αιτήσεις από αγωνιστές της ελληνικής επανάστασης, όπως είναι ο Ιωάννης Απέργης, ο Χρήστος Βυζάντιος, ο Κωνσταντίνος Γογούσης, ο Θεόδωρος Γρίβας, ο Μήτρος Δελιγιώργης, ο Ανδρέας Ζυγομαλάς, ο Αλύπιος Καλογεράς κ.ά., αλλά και από Βαυαρούς που δραστηριοποιούνται επιχειρηματικά στο ανεξάρτητο πλέον κράτος όπως ο Χριστόφορος Νέζερ.¹⁴ Με τη διάκριση των κατηγοριών των πρώτων πελατών της Τράπεζας σκιαγραφείται η δομή της ελληνικής κοινωνίας μετά την επανάσταση, όταν δίπλα στις αριστοκρατικές οικογένειες και τις οικογένειες των προεστών εμφανίζεται η νέα οικονομική και πνευματική ελίτ (έμποροι και λόγιοι, δύο ιδιότητες που όχι σπάνια συνέπιπταν στο ίδιο άτομο), η στρατιωτική ηγεσία της ελληνικής επανάστασης που διεκδικούσε τα πρωτεία, αλλά και Βαυαροί που ακολούθησαν τον Όθωνα στην Ελλάδα, είτε ως μέλη του βαυαρικού τάγματος είτε ως επιχειρηματίες.

1.4. Οι πρώτες εργασίες της Τράπεζας

Το πεδίο εργασιών της Τράπεζας, όπως περιγράφονται στους πέντε πρώτους μήνες λειτουργίας της, περιλαμβάνει επιγραμματικά, πέρα από την επιλογή του προσωπικού και των συνεργατών, την έκδοση και κυκλοφορία των τραπεζικών γραμματίων, τα δάνεια με υποθήκη ή ενέχυρο, προεξοφλήσεις συναλλαγματικών και, τέλος, θέματα των μετόχων, όπως πληρωμές *τεταρτημορίων* των μετοχών και μεταβιβάσεις.

---

14. Χριστόφορος Νέζερ (Christopher Neezer, Ρουντενχάουζεν Φραγκονίας 1808 – Κωνσταντινούπολη 1883). Υπολοχαγός του βαυαρικού τάγματος του Όθωνα και ο πρώτος χριστιανός φρούραρχος της Ακρόπολης ύστερα από την αποχώρηση των Τούρκων. Παιρατήθηκε από το στράτευμα το 1837 και από το 1840 προσπάθησε να δραστηριοποιηθεί επιχειρηματικά σε Αθήνα, Άνδρο και Σύρο, χωρίς όμως επιτυχία. Ίδρυσε εργαστήριο ιχθυόκολλας στην Αθήνα, που κάηκε όμως στην επανάσταση του 1843. Το 1872 εγκαταστάθηκε με την οικογένειά του στην Κωνσταντινούπολη, όπου εργάστηκε ως δάσκαλος. Παντρεύτηκε δύο φορές Ελληνίδες και απέκτησε 26 παιδιά. Βλ. Χρ. Α. Στασινόπουλος, *Λεξικό της Ελληνικής Επανάστασης*, εκδ. Λεβεντιά, Αθήνα 1970, τόμ. Γ', σ. 237· *Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό*, Εκδοτική Αθηνών 1983, τόμ. Ζ', σ. 173.

Συζητούν περί του απολογισμού του 1842 και αποφασίζουν την κατάρτισή του σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού της Τράπεζας. Η διαπραγματεύση των συναλλαγματικών του Ζωσιμά, μεγαλομετόχου της Τράπεζας είναι από τα θέματα της πρώτης συνεδρίασης. Στις επόμενες συνεδριάσεις καθορίζουν ως επίσημη μέρα έναρξης των εργασιών την 22α Ιανουαρίου 1842, εγκρίνουν το σχέδιο της *προκήρυξης* της έναρξης των εργασιών και αποφασίζουν να δημοσιευθεί στις εφημερίδες *Ταχυδρόμος*, *Ελληνικός Παρατηρητής*, *Αιών* και *Αθηνά*. Συζητούν περί αλλαγής χώρου εγκατάστασης του καταστήματος και, τελικά, μισθώνουν την οικία των αδελφών Χαϊρέτη προς 260 δρχ. το μήνα. Στις 14.1.1842 διαβάζουν έγγραφο της Γραμματείας των Εσωτερικών, με το οποίο, μεταξύ άλλων, συστήνεται οικονομία στα έξοδα της Τράπεζας. Το συμβούλιο αποφασίζει να συντάξει ευχαριστήρια απάντηση για το ενδιαφέρον που η κυβέρνηση επιδεικνύει για τα συμφέροντα της Τράπεζας αλλά και για να την ενημερώσει ότι, έχοντας ήδη λάβει υπόψη το μέτρο αυτό, πρόκειται να αρκεστεί μόνο στο αναγκαίο προσωπικό. Στη συνέχεια συντάσσει τον κατάλογο των παραδεκτών σε προεξόφληση εμπορών και συζητά πάνω σε θέματα της οργάνωσης του Λογιστηρίου.

Η πρώτη εργασία του συμβουλίου κατά την πρώτη προκαταρκτική συνεδρίαση αφορά τα τραπεζογραμμάτια. Τρία κιβώτια με τραπεζικά γραμμάτια και εκτυπωτικά στοιχεία ανοίγονται, η Διεύθυνση κάνει τις παρατηρήσεις της και όλα μαζί, αφού τα τοποθετούν σε σιδερένιο κιβώτιο, φυλάσσονται στο κατάστημα και τα κλειδιά κρατούν οι Κ. Βράνης και Εμμ. Μεσθενεύς. Την επομένη καλείται ο βιβλιοδότης, για να δέσει τα τραπεζικά γραμμάτια σε βιβλία.¹⁵ Η κυκλοφορία των τραπεζογραμματίων αποτελεί κατεξοχήν μέριμνα της διεύθυνσης και του συμβουλίου. Παρακολουθούν τον αριθμό αυτών που βρίσκονται σε κυκλοφορία και όσων βρίσκονται στο ταμείο, παραγγέλλουν και κατασκευάζουν νέα, έχοντας στενή συνεργασία και επικοινωνία με τους συνδέσμους τους στο εξωτερικό, οι οποίοι, πέραν των άλλων,

---

15. Τα βιβλιοδετημένα στελέχη των σε κυκλοφορία τραπεζογραμματίων παρέμεναν στην Τράπεζα και αποτελούσαν εργαλείο ελέγχου γνησιότητας.

τους μεταδίδουν τις τάσεις της παγκόσμιας οικονομίας.¹⁶

Μελετώντας την κίνησή τους στην αγορά, διαπιστώνουν κάθε φορά τις νέες ανάγκες. Για παράδειγμα, έπειτα από επισήμανση του βασιλικού επιτρόπου ότι η κυκλοφορία των τραπεζικών γραμματίων διευκολύνεται και αυξάνεται από τα γραμμάτια μικρής αξίας, το συμβούλιο αποφασίζει να τυπωθούν αξίες έως 25 και 50 δραχ. Η συνεργασία με την κυβέρνηση στο θέμα των χαρτονομισμάτων είναι στενή, αφού η λειτουργία αυτή είναι παραχώρηση του κράτους (εκδοτικό προνόμιο). Η Γραμματεία των Οικονομικών ζητά 200 αντίτυπα κάθε είδους τραπεζικού γραμματίου, ώστε να χρησιμεύσουν ως δείγμα στα διάφορα ταμεία του κράτους και στους δημόσιους εισπράκτορες. Το συμβούλιο εγκρίνει, διευκρινίζοντας ότι τα συγκεκριμένα πρέπει να φέρουν διακριτικά γνωρίσματα της χρήσης τους ως δειγμάτων. Σε άλλη περίπτωση ο Σταύρος προτείνει να στείλουν προσωρινά στο ανακτορικό ταμείο τα χρήματα που δεν χωρούν στο υπάρχον ταμείο της Τράπεζας. Ένα ακόμα πρόβλημα που απασχολεί εξ αρχής το συμβούλιο, έστω και ως υποψία, είναι το φαινόμενο της κιβδηλίας του μεταλλικού, αφού η Τράπεζα αντάλλασε το μεταλλικό με δικά της τραπεζογραμμάτια. Όταν λοιπόν υποπτεύονται ότι κυκλοφορούν στην αγορά κίβδηλα αμερικανικά τάλιρα, ο ταμίας ζητά να μην γίνονται αποδεκτά από την Τράπεζα. Το συμβούλιο δεν εγκρίνει την άποψη αυτή, αλλά του εφιστά προσοχή κατά την παραλαβή τους.

Το θέμα των δανείων καταλαμβάνει σημαντική θέση στην ημερήσια διάταξη των συνεδριάσεων κατά το πρώτο διάστημα λειτουργίας της Τράπεζας. Το συμβούλιο καταβάλλει ιδιαίτερες προσπάθειες ώστε να επιτύχει τη συμμόρφωση των αιτούντων με τις διατάξεις του νόμου περί ασφάλειας υποθηκών της 30ής Μαρτίου 1841 και του αρθρ. 67 του κανονισμού της 31ης Δεκεμβρίου 1841. Οι αιτήσεις των ενδιαφερομένων παρουσιάζουν πολλές ελλείψεις, με αποτέλεσμα το συμβούλιο να τις απορρίπτει αρχικά και να κάνει παρατηρήσεις για την καθεμία

---

16. Μεταξύ των προσώπων που συνδέουν την Τράπεζα με το εξωτερικό και αναφέρονται στο πρώτο βιβλίο πρακτικών είναι ο Γάλλος Αρτεμόν Ρενί (Arthémond Regny), ο υπότιης Ι.-Γ. Εϋνάρδος, ο πρέσβης της Γαλλίας στην Ελλάδα από το 1836 έως το 1843 Λαγγρενέ (Marie Melchior Joseph Théodore de Lagrené), ο πρέσβης της Ελλάδας στη Γαλλία Ιω. Κωλέττης, ο βαρόνος Ρότσιλντ.

περίπτωση ξεχωριστά. Για να αποφευχθούν οι παρατυπίες, το συμβούλιο αποφασίζει να δημοσιεύσει στις εφημερίδες *προκήρυξη* που θα επεξηγεί τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να συντάσσονται οι αιτήσεις. Επίσης υποβάλλονται από το δικηγόρο σχέδια των *αποδεικτικών* που πρέπει να παρέχουν στους ενδιαφερομένους οι *δήμαρχοι/πρόεδροι* των κοινοτήτων, αλλά και οι ιερείς κατόπιν της επί της εκκλησίας ανάγνωσης των αιτήσεων, «διά το ομοιόμορφον και την ευκολίαν εν γένει και των αιτούντων και της Τραπεζής¹⁷», ενώ κρίνει ότι πρέπει να ζητηθεί από τους υποθηκοφύλακες να περιγράψουν αναλυτικά τα προς υποθήκη κτήματα. Η μόνη υποχώρηση του συμβουλίου σημειώνεται στην περίπτωση του Κανέλλου Δεληγιάννη, η αίτηση του οποίου για δάνειο 20.000 δρχ. αποτελεί την αφορμή, όπως είδαμε παραπάνω, για το διορισμό του πρώτου εκτιμητή και ανταποκριτή. Επανειλημμένως οι αιτήσεις που καταθέτει φέρουν τυπικές ελλείψεις. Σε επανεξέταση της υπόθεσής του το συμβούλιο αποφασίζει να του δώσει μέρος του ποσού που ζητάει, δεδομένου ότι η σωστή ολοκλήρωση όλων των διαδικασιών θα διαρκέσει πολύ και ο αιτών έχει κατεπείγουσα ανάγκη τα χρήματα για την καλλιέργεια των κτημάτων του. Στην πορεία εγκρίνουν και τα υπόλοιπα, αφού προσκομίζει τις απαιτούμενες αποδείξεις.

Οι δυσκολίες σχετικά με τα δάνεια δεν περιορίζονταν μόνο στις παρατυπίες των αιτήσεων, αλλά και στους ελλειείς τίτλους ιδιοκτησίας. Η Τράπεζα ζητούσε επίσημη μετάφραση (από *διερμηνέα* της κυβέρνησης) των τουρκικών τίτλων κυριότητας των κτημάτων που είχαν πωληθεί σε Έλληνες, αλλά δεν σπάνιζαν οι περιπτώσεις που τουρκοί τίτλοι της ίδιας ιδιοκτησίας είχαν βρεθεί σε δύο ή και τρία διαφορετικά άτομα. Το συμβούλιο αναγκάζεται να απορρίπτει τις αιτήσεις των δανείων, κάτι που ουσιαστικά πλήττει τα συμφέροντα της Τράπεζας, μιας και τα κεφάλαια μένουν «νεκρά και γεννάται ζημία επαισθητή¹⁸». Για να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα αποφασίζουν ότι πρέπει να ληφθεί μέτρο συμβιβαστικό που θα διευκολύνει την ενέργεια των δανείων, χωρίς όμως να κινδυνεύουν τα συμφέροντα της

---

17. ΙΑ/ΕΤΕ, Α1Σ3Υ10Β1, 2η ΜΣ/27.1.1842, σ. 35/220.

18. ΙΑ/ΕΤΕ, Α1Σ3Υ10Β1, 12η ΓΣ/31.1.1842, σ. 42/220.

Τράπεζας. Ορίζουν λοιπόν ότι, σε περίπτωση έλλειψης τίτλων ιδιοκτησίας, θα βασίζονται στην τιμότητα και υπόληψη του αιτούντος, στην αναλογία του αιτούμενου ποσού προς την υποθηκευόμενη και λοιπή περιουσία του και στις λοιπές *ηθικές ασφάλειες* που θα παρέχει το άτομο.

Ανάμεσα στους άλλους όρους δανειοδότησης που θέτει το συμβούλιο εντάσσεται η προσκόμιση αποδεικτικών από γείτονες ότι δεν έχουν απαιτήσεις επί της προσφερόμενης για υποθήκη ιδιοκτησίας· η μη αποδοχή προς ασφάλεια του δανείου κτημάτων που φέρουν και άλλη υποθήκη, εκτός αν λυθεί με την εξόφληση του πρώτου χρέους· οι υποθηκευμένες οικίες να φέρουν απόδειξη πυρασφάλειας· και οι νερόμυλοι να υποθηκεύονται μόνο για πέντε χρόνια, αφού το δικαίωμα του νερού «γνωρισθή ασφαλές και αφιλονίκητον¹⁹». Ιδιαίτερης σημασίας είναι η πρόταση συμβούλου να επιτραπεί ο δανεισμός επί υποθήκη εμπορικών πλοίων ως ενίσχυση του κλάδου του ναυτικού εμπορίου, ενός «των σημαντικότερων κλάδων της εθνικής βιομηχανίας». ²⁰ Η πρόταση εγκρίνεται από το συμβούλιο και ζητείται από τον βασιλικό επίτροπο να μεταφέρει το αίτημα στην κυβέρνηση.

1.5. *En katakleίδi*

Το αίτημα που υποβάλλει το συμβούλιο προς την κυβέρνηση για την ενίσχυση του ναυτικού εμπορίου φανερώνει τις αλληλένδετες σχέσεις που διαμορφώνονται ανάμεσα στο νεοπαγές ελληνικό κράτος και στο πρώτο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα της χώρας· ανάμεσα στην κρατική και ιδιωτική πολιτική. Η Τράπεζα δεν δομείται πάνω σε ένα υπάρχον οικονομικό σύστημα. Αντιθέτως καλείται να αναπτύξει τη δική της διάρθρωση μέσα στο υποτυπώδες οικονομικό πλαίσιο που έχει θέσει το κράτος και ταυτόχρονα να συμβάλει στην κάλυψη των κενών του, επισημαίνοντας τις ανάγκες της αγοράς και προτείνοντας λύσεις. Πρόκειται δηλαδή για αλληλεπίδραση ιδεών και προτάσεων, ανάμεσα σε δύο μέρη που πασχίζουν να συγκροτήσουν τον κορμό του οικονο-

19. ΙΑ/ΕΤΕ, Α1Σ3Υ10Β1, 21η ΓΣ/21.2.1842, σ. 94/220.

20. ΙΑ/ΕΤΕ, Α1Σ3Υ10Β1, 20η ΓΣ/18.2.1842, σ. 91/220.

μικού συστήματος μιας κοινωνίας η οποία, στα πρώτα της βήματα, καλείται να εγκαταλείψει το οθωμανικό παρελθόν της και να αφομοιώσει τις σύγχρονες έννοιες της οικονομίας και της πολιτικής του ευρωπαϊκού κόσμου.

Στη διαδικασία αυτή τα πρόσωπα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο. Από τη μια τα άτομα που επιλέγονται για να στελεχώσουν την Εθνική δείχνουν το χαρακτήρα που θέλει να προβάλει η Τράπεζα. Από την άλλη τα άτομα που συνιστούν πελάτες της Τράπεζας δείχνουν το χαρακτήρα της μετεπαναστατικής ελληνικής κοινωνίας. Στόχος του νέου τραπεζικού φορέα είναι να θέσει τις σχέσεις που αναπτύσσονται ανάμεσά τους σε σταθερές βάσεις, αυστηρά καθορισμένες από τις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αρχές, υπερνικώντας εγγενείς κρατικές αδυναμίες και αντίρροπες νοοτροπίες.

Β' ΜΕΡΟΣ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει συνολικά τρία ομαδοποιημένα ευρετήρια κύριων ονομάτων. Το πρώτο ευρετήριο εμπεριέχει τα άτομα που συγκροτούσαν τη διεύθυνση, το συμβούλιο, το υπαλληλικό προσωπικό και τους συνεργάτες της Εθνικής Τράπεζας καθώς και σύντομα βιογραφικά για τα πρόσωπα που η έρευνα απέδωσε στοιχεία. Το δεύτερο περιλαμβάνει τα άτομα που διορίστηκαν ανταποκριτές της Τράπεζας στην περιφέρεια και το τρίτο τους τιμητές-εκτιμητές στην περιοχή της πρωτεύουσας και την περιφέρεια. Όλα τα ονόματα αφορούν τους πρώτους πέντε μήνες (24.11.1841 - 7.5.1842) των εργασιών της Τράπεζας και είναι ομαδοποιημένα ανά γεωγραφική περιοχή.

Τα τρία ευρετήρια αποτελούν τμήμα του γενικού ευρετηρίου κύριων ονομάτων και τοπωνυμίων που συνοδεύει το μεταγραμμένο κείμενο του πρώτου βιβλίου πρακτικών του Γενικού και Μερικού Συμβουλίου και βρίσκεται στη βάση δεδομένων του Ιστορικού Αρχείου. Η δημιουργία των εν λόγω ευρετηρίων, που θα συνοδεύουν στο εξής όλα τα μεταγραμμένα κείμενα των βιβλίων των πρακτικών του διοικητικού συμβουλίου της Εθνικής, αποσκοπεί, κατά κύριο λόγο, στη χρήση τους ως εργαλείων από τους ερευνητές κατά την αναζήτηση συγκεκριμένων ονομάτων και ιστορικών στοιχείων. Συγχρόνως όμως καθιστούν μια σχετικά δύσχρηστη πηγή πολύτιμων ιστορικών πληροφοριών, τα χειρόγραφα πρακτικά διοικητικού συμβουλίου του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα, προσιτή στο ερευνητικό κοινό και πλήρως αξιοποιήσιμη.

Στα ευρετήρια που ακολουθούν σημειώνονται τα ονόματα των προσώπων, οι χρονολογίες και οι συνεδριάσεις όπου ανακοινώνεται ο

διορισμός τους. Όταν η θέση του ατόμου στην Τράπεζα αλλάζει, σημειώνονται επιπλέον οι αντίστοιχες συνεδριάσεις. Για να ερευνηθούν όμως στο σύνολό τους οι ποικίλες επαφές της Τράπεζας με το κάθε άτομο ξεχωριστά, πρέπει ο ενδιαφερόμενος να προστρέξει στο γενικό ευρετήριο ονομάτων του βιβλίου (που βρίσκεται στο Ιστορικό Αρχείο) και να μελετήσει όλα τα σημεία αναφοράς στις συνεδριάσεις.

Κατά τη μεταγραφή των ονομάτων διατηρήθηκε η ορθογραφία του πρωτοτύπου. Οι επεμβάσεις περιορίστηκαν σε λάθη κατά τη γραφή ή αβλεψίες του πρακτικογράφου, που τεκμηριώθηκαν είτε βιβλιογραφικά είτε βάσει των υπογραφών που υπάρχουν στο κείμενο. Σε περιπτώσεις ονομάτων που ο γραφέας κατ' επανάληψη χρησιμοποιεί δύο ορθογραφικούς τύπους, αποφασίσαμε να ευρετηριάσουμε και τους δύο, προς διευκόλυνση της αναζήτησής τους εντός του κειμένου. Τον δεύτερο και λιγότερα συχνό τύπο τον θέσαμε εντός παρενθέσεων, π.χ. Τσάλλης (Τζάλης), Γαλλιάνης (Γκαλλιάνης, Galliani). Το σύμβολο [;] δηλώνει την αβεβαιότητά μας κατά τη μεταγραφή λόγω δυσανάγνωστης γραφής. Στα ευρετήρια των ανταποκριτών και τιμητών-εκτιμητών θέσαμε σε έντονο μαύρο χρώμα τα ονόματα των ατόμων που χρονικά διορίστηκαν πρώτα ανά περιοχή. Τέλος, χάριν της συντομίας που πρέπει να χαρακτηρίζει ένα ευρετήριο ώστε να είναι πρακτικό, χρησιμοποιήθηκαν οι εξής συντομογραφίες:

ΓΣ: Γενική συνεδρίαση

ΜΣ: Μερική συνεδρίαση

ΠΣ: Προκαταρκτική συνεδρίαση

ΠΟ: Πρωτόκολλο ορκοδοσίας

2.1. Διεύθυνση και συμβούλιο, πρώτοι υπάλληλοι και συνεργάτες

Αντωνόπουλος, Αναστάσιος,
εισπράκτορας της Τράπεζας, 7η ΓΣ/21.1.1842

Αντωνόπουλος, Γεώργιος του Μιχαήλ,
αναπληρωτικός σύμβουλος, 9η ΠΣ/11.1.1842· έτερος πρώτος τιμητής
σε αντικατάσταση Θ. Ράλλη, 6η ΓΣ/20.1.1842

Γ. Μ. Αντωνόπουλος (Ανδρίτσεινα 1800 - Ναύπλιο 1865). Δευτερότοκος γιος του Μιχαήλ Αντωνόπουλου από την Ανδρίτσεινα, όπου και διδάχθηκε τα πρώτα του γράμματα. Ακολούθησε τον αδελφό του Αντώνιο στην Τεργέστη, όπου ο θείος τους είχε εμπορικό οίκο και συνέχισε τις σπουδές του στην εκεί περίφημη ελληνική σχολή. Το 1819 μνήθηκε στη Φιλική Εταιρεία, γνώρισε τον Δ. Υψηλάντη, τον οποίο και ακολούθησε στην Ελλάδα ως υπασπιστής, ταμίας και σύμβουλος. Διέθεσε πολλά χρήματα για τον αγώνα και, με το βαθμό του χιλιάρχου, έλαβε μέρος σε πολλές μάχες και πολιορκίες, διαπρέποντας με την ανδρεία του. Το 1822 εγκαταστάθηκε στο Ναύπλιο και κατέλαβε υψηλά αξιώματα τόσο επί Καποδίστρια όσο και επί Όθωνα, μεταξύ των οποίων και του δημάρχου Ναυπλίου κατά την περίοδο 1837-1842. Υποστήριξε την προσπάθεια του Καποδίστρια για την ίδρυση της Εθνικής Χρηματιστικής Τράπεζας, καταθέτοντας για λογαριασμό του αδελφού του μεγάλο χρηματικό ποσό. Αν και η προσπάθεια αυτή δεν ευδοχώθηκε, συνέχισε να παρακολουθεί με μεγάλο ενδιαφέρον την εξέλιξη του ζητήματος και αποτέλεσε έναν από τους πρώτους συνεργάτες του Γ. Σταύρου κατά τη σύσταση της Εθνικής Τράπεζας.²¹

Αργυρόπουλος, Περικλής,
δικηγόρος της Τράπεζας, 5η ΓΣ/17.1.1842

Π. Αργυρόπουλος (Κωνσταντινούπολη 1809 - Αθήνα 1860). Γιος του Ιάκωβου Αργυρόπουλου, γόνου μεγάλης φαναριώτικης οικογένειας

21. *Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*, Πυρσός, Αθήνα 1929, τόμ. Ε', σ. 25· *Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν* (Βοβολίνη), Βιομηχανική Επιθεώρησης, Αθήνα 1958, τόμ. Α', σ. 450.

(καταγόμενη από τον σπουδαίο λόγιο και κληρικό του 15ου αι. Ιωάννη Αργυρόπουλο), και της Μαρίας Σούτσου, κόρης του ηγεμόνα της Βλαχίας Αλέξανδρου Σούτσου. Ο πατέρας του είχε διατελέσει μέγας διερμηνέας της Υψηλής Πύλης (1812-1815), όμως μετά την έκρηξη της επανάστασης εξορίστηκε και το 1829 διέφυγε στην Αθήνα. Ο Περικλής στην Αθήνα υπηρέτησε στο πολεμικό ναυτικό, αλλά γρήγορα το εγκατέλειψε και πήγε στο Παρίσι όπου σπούδασε νομικές και πολιτικές επιστήμες. Επανερχόμενος στην Αθήνα άσκησε το δικηγορικό επάγγελμα και αναδείχθηκε ως ποινικολόγος. Υπήρξε καθηγητής του Διοικητικού και Συνταγματικού Δικαίου στο Εθνικό Πανεπιστήμιο, διατέλεσε κοσμητόρας της Νομικής Σχολής κατά τα έτη 1838-1841 και πρόεδρος του πανεπιστημίου για το ακαδημαϊκό έτος 1852-1853. Υπηρέτησε ενεργά τον πολιτικό χώρο ως βουλευτής και υπουργός σε διάφορα υπουργεία. Ήταν ο πρώτος δικηγόρος της Εθνικής Τράπεζας από τον Ιανουάριο του 1842 έως τον Μάιο του 1848.²²

Βράνης, Κωνσταντίνος,
υποδιευθυντής, 1η ΠΣ/24.11.1841

Κ. Βράνης. Έλληνας έμπορος στην Πέστη Ουγγαρίας. Από τους πρώτους μετόχους της Εθνικής Τράπεζας και πρώτος υποδιευθυντής της Τράπεζας έως τον Ιούλιο του 1842.

Δάρας, Σταμάτιος,
προσωρινός βασιλικός επίτροπος, από 9η ΠΣ/11.1.1842 έως
15η, ΓΣ/6.2.1842

Στ. Δάρας. Αντιπρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.²³

Δημητριάδης, Νικόλαος,
πρωτοκολλιστής, 20ή ΓΣ/18.2.1842

22. *Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*, ό.π., τόμ. Ε', σ. 406· Δ. Α. Δημητριάδης (επιμ.), *Απάνθισμα βιογραφικών των από της συστάσεως του ελληνικού πανεπιστημίου εκλιπόντων τον βίον καθηγητών αυτού, 1837-1916*, Αθήνα 1916, σ. 93-96· Κ. Κρίνος-Πανίτσας, «Περικλής Αργυρόπουλος. Ο πρώτος δικηγόρος της Εθνικής Τράπεζας», *Εμείς και η Τράπεζα*, τχ. 18, σ. 57-58.

23. Δ. Α. Ζωγράφος, *Ιστορία της ιδρύσεως της Εθνικής Τράπεζας, 1833-1843*, Αθήνα 1925, τόμ. Α', σ. 332.

Καλλιγιάς, Παύλος,

σύμβουλος επί νομικών υποθέσεων, 8η ΜΣ/24.3.1842

Π. Καλλιγιάς (Σμύρνη 1814 - Αθήνα 1896). Νομοδιδάσκαλος, γιος του Παναγή Άννινου-Καλλιγιά (καταγόταν από το χωριό Καλλιγάτα Κεφαλλονιάς) και της Σοφίας Μαυροκορδάτου. Ο πατέρας του ήταν από τους εύπορους εμπόρους της Σμύρνης, από τις ταραχές της οποίας κατάφεραν να διασωθούν όταν ξέσπασε η ελληνική επανάσταση. Η οικογένεια Καλλιγιά βρήκε καταφύγιο στην ακμάζουσα ελληνική κοινότητα της Τεργέστης, όπου ο Παύλος έμαθε τα πρώτα του γράμματα. Το 1837, μετά την ολοκλήρωση των σπουδών του σε Βενετία, Γενεύη, Μόναχο και Βερολίνο, ήρθε στο Ναύπλιο και μετά στην Αθήνα. Εργάστηκε ως καθηγητής στο πανεπιστήμιο, υπήρξε αντιεισαγγελέας του Άρειου Πάγου, κοσμήτορας της Νομικής Σχολής και πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών και υπηρέτησε επανειλημμένα σε υπουργικές θέσεις. Από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας της Εθνικής Τράπεζας διατέλεσε νομικός της σύμβουλος, το 1885 εξελέγη υποδιοικητής της Τράπεζας και από το 1890 έως το θάνατό του, το 1896, διοικητής, σε μια από τις πιο κρίσιμες περιόδους για την Τράπεζα και το κράτος. Σημαντικό είναι το συγγραφικό, νομικό, ιστορικό, φιλολογικό κ.ά., έργο του, μεταξύ των οποίων και το μυθιστόρημα *Θάνος Βλέκας* (Πανδώρα, 1855).²⁴

Κεχαγιάς, Ευθύμιος του Ιωάννου,

πρωτοκολλιστής, 1η ΓΣ/11.1.1842· έτερος λογιστής-ισόβαθμος του δευτέρου, 20ή ΓΣ/18.2.1842

Ε. Ι. Κεχαγιάς (Σιγδίτσα²⁵ 1819 [1821;] - Αθήνα 1885). Οικονομολόγος και πολιτικός. Γιος του Ιωάννου και της Κωνσταντίνας. Έχασε τον πατέρα του σε μικρή ηλικία και τέθηκε μαζί με την αδελφή του Αννέτα υπό την κηδεμονία του θείου του Αναγνώστη Κεχαγιά. Μαθήτευσε στην ελληνική σχολή της Αίγινας, έπειτα στο γυμνάσιο

24. *Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*, ό.π., τόμ. Π', σ. 566· *Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν* (Βοβολίνη), ό.π., τόμ. Α', σ. 190· Ιστορικό Αρχείο Εθνικής Τράπεζας, *Παύλος Καλλιγιάς, 1814-1897. Τιμητική έκδοση για την εκατονταετηρίδα από το θάνατό του*, Αθήνα 1996.

25. Σήμερα Προσήλιο Παρνασσίδας (Φωκίδα).

της Αθήνας που διεύθυνε ο Γεννάδιος και διακρίθηκε για τις μαθηματικές του γνώσεις. Ευφυής και οργανωτικός, εργάστηκε στον πρώτο εμπορικό οίκο της Αθήνας του Παναγιώτη Λαζαρή, όπου γρήγορα έγινε αρχιλογιστής. Το 1842 προσλήφθηκε στην Εθνική Τράπεζα, της οποίας έγινε υποδιοικητής το 1861. Εργάστηκε με ζήλο για την ανάπτυξη της Τράπεζας, και μάλιστα το 1852 στάλθηκε σε Λονδίνο και Παρίσι για να εμπλουτίσει τις γνώσεις του στις τραπεζικές εργασίες. Το 1853 εκλέχθηκε βουλευτής της Β΄ Εθνοσυνέλευσης. Χρημάτισε υπουργός Οικονομικών τα έτη 1863 και 1866. Η αδελφή του Αννέτα παντρεύτηκε τον Π. Λαζαρή, ο οποίος της αγόρασε σπίτι στη διασταύρωση Πανδρόσου και Καπνικαρέας. Στο σπίτι αυτό διέμενε με μίσθωση ο Γ. Σταύρος, όπου και κατά την πρώτη περίοδο εκτελούνταν οι προπαρασκευαστικές εργασίες της Τράπεζας.²⁶

Κόκκαλης, Ευστάθιος Α.,
εκπεραιωτής, 28η ΓΣ/11.3.1841

Κυργούσης (Κυργούσιος), Δημήτριος,
αναπληρωτικός σύμβουλος, 9η ΠΣ/11.1.1842

Κωνσταντίνου, Χρήστος,
κλητήρας, 2η ΓΣ/12.1.1841

Λεμαίτρης, Λουί,
βασιλικός επίτροπος, 16η ΓΣ/10.2.1842

Α. Λεμαίτρης (Louis Lemaître). Γάλλος οικονομολόγος. Ανώτερος υπάλληλος της επί των Οικονομικών Γραμματείας στο Παρίσι. Με προτροπή του Ι.-Γ. Εϋνάρδου, ο οποίος διέβλεπε ότι η νέα Τράπεζα θα είχε αμέσως ανάγκη από τις τραπεζικές και οργανωτικές γνώσεις έμπειρου οικονομολόγου του εξωτερικού, ήρθε το 1842 στην Ελλάδα, για να αναλάβει την οργάνωση του Λογιστικού της Τράπεζας από τη θέση του βασιλικού επιτρόπου. Ως ανώτερος

---

²⁶ *Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*, ό.π., τόμ. Β΄, σ. 762· *Μεγα Ελληνικών Βιογραφικών Λεξικόν* (Βοβολίνη), ό.π., τόμ. Α΄, σ. 111-121

υπάλληλος της ελληνικής κυβέρνησης πρόσφερε τις πολυτίμες οικονομικές υπηρεσίες του και στο κράτος.²⁷

Ματακίδης, Χριστόδουλος,
συμβολαιογράφος της Τράπεζας, 5η ΓΣ/17.1.1842

Χρ. Ματακίδης (Βαθύ Σάμου 1799 - Σύρος 1847). Αγωνιστής της επανάστασης με πολύ καλή μόρφωση που έλαβε στην Πάτμο. Συμμετείχε ενεργά στον αγώνα των Σαμίων για ανεξαρτησία και ως πληρεξούσιός τους σχεδόν σε όλες τις εθνοσυνελεύσεις. Το 1834 διορίζεται δικαστής στο Ναύπλιο, παύεται και στη συνέχεια εργάζεται στην Αθήνα ως συμβολαιογράφος. Ήταν ένας από τους εκδότες του τρίτομου λεξικού του Άνθιμου Γαζή.²⁸

Μεσθενεύς, Εμμανουήλ,
τακτικός σύμβουλος, 1η ΠΣ/24.11.1841

Εμμ. Μεσθενεύς. Μεγαλέμπορος.²⁹

Ρουζιού (Ροζιού), Αλέξανδρος,
τακτικός σύμβουλος, 1η ΠΣ/24.11.1841

Ρωσσέτης (Ροσέτης), Σ.,
σύμβουλος επί νομικών υποθέσεων, 8η ΜΣ/24.3.1842

Ρωσσέτης. Όνομα φαναριώτικης οικογένειας του 17ου αιώνα που προερχόταν από τη Γένοβα, μέλη της οποίας υπήρξαν είτε ηγεμόνες Βλαχίας και Μολδαβίας είτε υψηλόβαθμοι υπάλληλοι της Υψηλής Πύλης. Ενδέχεται να είναι ο Σκαρλάτος Ρωσσέτης που συμμετείχε στην κυβέρνηση Ι. Κωλέττη και Δ. Χρηστίδη του 1831 και διατέλεσε πρόξενος στα Ιωάννινα το 1847. Υπάρχει δυσκολία στην τεκμηρίωση.³⁰

27. Δ. Α. Ζωγράφος, *ό.π.*, τόμ. Β', σ. 243-274.28. *Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*, *ό.π.*, τόμ. ΙΣΤ', σ. 767· Χρ. Α. Στασινόπουλος, *ό.π.*, τόμ. Γ', σ. 55.

28. *Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*, *ό.π.*, τόμ. ΙΣΤ', σ. 767· Χρ. Α. Στασινόπουλος, *Λεξικό της Ελληνικής Επανάστασης*, Εκδ. Λεβεντιά, Αθήνα 1970, τόμ. Γ', σ. 55.

29. Ι. Α. Βαλαωρίτης, *Ιστορία της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος, 1842-1902*, Αθήνα 1902 (αναστατική έκδοση ΜΙΕΤ 1988), σ. 8.

30. *Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*, *ό.π.*, τόμ. ΚΑ', σ. 351 και 398.

Σταύρος, Γεώργιος,
διευθυντής

Γ. Σταύρος (Ιωάννινα 1788 - Αθήνα 1869). Γιος του μεγαλεμπόρου και προεστού των Ιωαννίνων Ιωάννου Σταύρου και της Μπαλάσιως Κερασάρη, έμαθε τα πρώτα του γράμματα στις σχολές των Μπαλάνων και του Καπλάνη στα Ιωάννινα και, στη συνέχεια, σπούδασε στην Εμπορική Σχολή της Βιέννης. Εκεί εργάστηκε στον εμπορικό οίκο του πατέρα του όπου αργότερα έγινε διευθυντής. Έγινε μέλος της Φιλικής Εταιρείας, στην οποία πρόσφερε με ζήλο τις υπηρεσίες του, αφού εγκατέλειψε τις εμπορικές του ασχολίες. Ταξίδεψε σε διάφορα κέντρα της Ευρώπης, γνώρισε σημαντικές προσωπικότητες του αγώνα, μεταξύ των οποίων τον Καποδίστρια, και έστειλε εφόδια και τρόφιμα στους αγωνιστές. Το 1824 επέστρεψε στην Ελλάδα και έκτοτε υπηρέτησε σε διάφορα αξιώματα: ως γενικός ταμίας του προέδρου του Εκτελεστικού Γ. Κουντουριώτη, μέλος της Διοικητικής Επιτροπής Πελοποννήσου, πληρεξούσιος Στερεάς Ελλάδας-Ηπείρου στην εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας, πληρεξούσιος Ηπείρου στην εθνοσυνέλευση του Άργους. Επίσης συμμετείχε με τον Κουντουριώτη στην εκστρατεία εναντίον του Ιμπραήμ και με το βαθμό του χιλιάρχου ενίσχυσε με ένοπλο σώμα 50 ανδρών το υπό πολιορκία Μεσολόγγι. Ορόσημο στην πορεία του ήταν ο διορισμός του, επί Καποδίστρια, ως μέλους της Επιτροπής της Οικονομίας και η συμμετοχή του το 1828 στη σύσταση της Εθνικής Χρηματιστικής Τράπεζας, η οποία διαλύθηκε το 1834. Από τότε οι προσπάθειές του επικεντρώθηκαν στη δημιουργία ελληνικής τράπεζας που θα εξυπηρετούσε τα συμφέροντα του έθνους. Μετά το θάνατο του Καποδίστρια παραγκωνίζεται, διορίζεται όμως μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπου και συνδέεται με σχέσεις εκτίμησης και εμπιστοσύνης με τον πρόεδρό του Αρτεμόν Ρενί και μέσω αυτού με τον μεγάλο φιλέλληνα Ελβετό Ι.-Γ. Εϋνάρδο, με κεφάλαια του οποίου ιδρύουν μετέπειτα προεξοφλητικό γραφείο. Το επιστέγασμα των προσπαθειών του Σταύρου έρχεται το 1841, όταν με νόμο του Όθωνα θεμελιώνεται η σύσταση της Εθνικής Τράπεζας, της οποίας εκλέγεται πρώτος διευθυντής και το 1849 ισόβιος διοικητής λόγω της απόλυτης αφοσίωσής του στους σκοπούς της Τράπεζας, της διαχειριστικής σύνεσης και τιμιότητάς του. Πέραν αυτών, σημαντικό ήταν και το

φιλανθρωπικό έργο του, όπως αποδείχθηκε και από τον όρο που έβαλε στη διαθήκη του για τη σύσταση ορφανοτροφείου στην ιδιαίτερη πατρίδα του κατά το πρότυπο του ορφανοτροφείου Χατζηκώστα στην Αθήνα, του οποίου διατέλεσε πρώτος πρόεδρος.³¹

Τούντας, Γεώργιος,
δεύτερος λογιστής, 2η ΓΣ/12.1.1842

Τριανταφυλλίδης, Μιχαήλ,
ταμίας, 2η ΓΣ/12.1.1842

Μ. Τριανταφυλλίδης (Πέστη 1801 - ;)

Χαιρέτης, Θεόφραστος,
γραμματέας, 1η ΓΣ/11.1.1842· η οικία των αδελφών Χαιρέτη ορίζεται
κατάστημα της Τράπεζας, 17η ΓΣ/11.2.1842

Θ. Χαιρέτης (Κωνσταντινούπολη 1806 - Πάτρα 1870). Το όνομα «Χαιρέτη» φέρει παλαιά ελληνική οικογένεια του Βυζαντίου, ένα από τα αρχοντικά γένη που έστειλε ο Νικηφόρος Φωκάς στην Κρήτη όταν την ανέκτησε το 961 από τους Άραβες. Ο Θεόφραστος ήταν γιος του Κηρύκου Χαιρέτη, Έλληνα λόγιου και ιατρού, φίλου του Ιωάννη Καποδίστρια από τα χρόνια των σπουδών τους και ιατρού του σουλτάνου Μαχμούτ Β΄, που πιθανώς ασπάστηκε τις αρχές της Φιλικής Εταιρείας. Το 1824 θεωρήθηκε ύποπτος από τις τουρκικές αρχές, καταδικάστηκε σε θάνατο, αλλά η καταδίκη δεν εφαρμόστηκε· πέθανε το 1833. Ο Θεόφραστος μορφώθηκε στην Κωνσταντινούπολη, διεύθυνε το φαρμακείο του πατέρα του και ήταν από τους πρώτους που εργάστηκε στη συσταθείσα ελληνική πρεσβεία της Κωνσταντινούπολης ως γραμματέας και ταμίας του εμπορικού τμήματός της. Το 1837 πήγε στην Αθήνα και μαζί με τον αδελφό του Αριστείδη ανέλαβαν το 1841 την αρχηγία της επανάστασης στην Κρήτη. Μετά την αποτυχία της επανάστασης επέστρεψαν στην Αθήνα,

31. *Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*, ό.π., τόμ. ΚΒ΄, σ. 306· *Μέγα Ελληνικών Βιογραφικών Λεξικών* (Βοβολίνη), ό.π., τόμ. Α΄, σ. 36-46· Γ. Νοταράς - Ζ. Χ. Συνοδινός, *Ο Ηπειρώτης Γεώργιος Σταύρος, 1788-1869. Θεμελιωτής της οικονομικής συγκρότησης του νεοελληνικού κράτους*, ΙΑ/ΕΤΕ, Αθήνα 2010, σποράδην· Δ. Λ. Ζωγράφος, ό.π., τόμ. Β΄, σ. 161-219.

ο Θεόφραστος διορίστηκε γραμματέας της Εθνικής Τράπεζας και μετά διευθυντής του υποκαταστήματος Πατρών (1855-1866). Στην Πάτρα συνέβαλε στην ίδρυση της Ελληνικής Ατμοπλοΐας, της Ελληνικής Οινοποιίας και του νοσοκομείου Πατρών. Το 1842 η οικία των αδελφών Χαιρέτη στην οδό Σοφοκλέους (στο σημερινό αριθμό 6) επιλέχθηκε για την εγκατάσταση του καταστήματος της Τράπεζας μέχρι το 1845, όταν η Τράπεζα αγόρασε την οικία Δομνάδου στη γωνία των οδών Αιόλου και Ευριπίδου (σήμερα Γ. Σταύρου).³²

2.2. Ανταποκριτές

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Αλεξανδράκης, Παναγιώτης,

ειδικός ανταποκριτής Λακεδαίμονας, 43η ΓΣ/2.5.1842

Αυγερινός, Αγαμέμνων,

ειδικός ανταποκριτής Ήλιδας (Πύργος), 38η ΓΣ/9.4.1842

Γιωτόπουλος,³³ Γεώργιος,

ειδικός ανταποκριτής Γόρτυνας, 10η ΓΣ/28.1.1842

Δουζίνας, Κωνσταντίνος,

ειδικός ανταποκριτής Καλαυρίας και Τροιζηνίας, 36η ΓΣ/4.4.1842

Ιατρού (Ιατρός), Μιχαήλ,

ειδικός ανταποκριτής Ναυπλίου και Άργους, 13η ΓΣ/3.2.1842

Κανελόπουλος, Ευθύμιος,

υποψήφιος ανταποκριτής Κορίνθου, 13η ΓΣ/3.2.1842

(τελικά δεν επιλέχθηκε)

Μανέτας, Κωνσταντίνος,

ειδικός ανταποκριτής Μαντινείας, 25η ΓΣ/5.3.1842

Μπενάκης, Παναγιώτης,

ειδικός ανταποκριτής Μεσσηνίας και Πυλίας, 8η ΜΣ/24.3.1842

32. Κ. Ν. Τριανταφύλλου, *Η βυζαντινή οικογένεια Χαιρέτη και το εν Πάτραις αρχεΐον της Πάτρα 1962*, σ. 21· *Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*, ό.π., τόμ. ΚΔ', σ. 402· Δ. Βλαχόπουλος κ.ά., *Το νέο κτήριο διοικήσεως. Από την κατοικία του Γεωργίου Σταύρου στο επιτελικό κέντρο του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας*, ΙΑ/ΕΤΕ, Αθήνα 1999, σ. 70.

33. Με έντονο μαύρο χρώμα ο πρώτος διορισθείς κάθε κατηγορίας.

- Νοταράς, Παναγιώτης,
ειδικός ανταποκριτής Κορίνθου, 13η ΓΣ/3.2.1842
- Πετσάλης (Πετζάλης), Στέφανος,
ειδικός ανταποκριτής Πάτρας, 16η ΓΣ/10.2.1842
- Πρωτοπαππάς, Ματθαίος,
ειδικός ανταποκριτής Κυνουρίας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Σέκερης, Ιωάννης,
ειδικός ανταποκριτής Άργους, 43η ΓΣ/2.5.1842
- Χαραλάμπους, Αναγνώστης,
ειδικός ανταποκριτής Βοστίτσας (Αίγιο), 16η ΓΣ/10.2.1842

ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

- Βαλτινός, Ανδρέας,
ειδικός ανταποκριτής Αιτωλίας και Ακαρνανίας, 25η ΓΣ/5.3.1842
- Ευμολπίδης, Λάμπρος Αλεξάνδρου,
ειδικός ανταποκριτής Φθιώτιδας, 43η ΓΣ/2.5.1842
- Θεαγένης, Βασίλειος,
ειδικός ανταποκριτής Θήβας, 41η ΓΣ/22.4.1842
- Καρρέτζης, Αναστάσιος,
ειδικός ανταποκριτής Φθιώτιδας, 7η ΜΣ/14.3.1842
- Κεχαγιάς, Αναγνώστης,
ειδικός ανταποκριτής Φωκίδας (Αμφισσα), 38η ΓΣ/9.4.1842
- Μανσόλας, Δρόσος,
ειδικός ανταποκριτής Φθιώτιδας, 25η ΓΣ/5.3.1842· παραίτηση 7η ΜΣ/14.3.1842
- Σκοτίδης, Δημήτριος,
ειδικός ανταποκριτής Βοιωτίας, 25η ΓΣ/5.3.1842
- Τσάλλης** (Τζάλης), Χρήστος,
ειδικός ανταποκριτής Λαμίας, 17η ΓΣ/11.2.1842· παραίτηση από τη θέση χωρίς χρονική διευκρίνιση (πριν την 25η ΓΣ/5.3.1842)
- Χατζίσκος, Δημήτριος,
υποψήφιος ανταποκριτής Λαμίας, 17η ΓΣ/11.2.1842
(τελικά δεν επιλέχθηκε)

ΕΥΒΟΙΑΣ

Παππιάς, Στέφανος Α.,

ειδικός ανταποκριτής Χαλκίδας, 17η ΓΣ/11.2.1842

Τασσάκος [;], Ιωάννης,

υποψήφιος ειδικός ανταποκριτής Χαλκίδας, 17η ΓΣ/11.2.1842 (τελικά
δεν επιλέχθηκε)

Φαλγέρ, Νουμάς,

ειδικός ανταποκριτής Ξηροχωρίου Ευβοίας, 13η ΓΣ/3.2.1842

ΝΗΣΩΝ

Άλβης, Πέτρος Νικολάου,

ειδικός ανταποκριτής Θήρας, 8η ΜΣ/24.3.1842

Γιατζής (Γιαγιτζής), Νικόλαος,

ειδικός ανταποκριτής Σύρου, 43η ΓΣ/2.5.1842

Λογιωτατίδης, Γεώργιος,

ειδικός ανταποκριτής Αίγινας, ΠΟ/27.3.1842

2.3. Τιμητές-Εκτιμητές

ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Αντωνόπουλος, Γεώργιος Μιχαήλ,

έτερος πρώτος τιμητής σε αντικατάσταση Θ. Ράλλη,
6η ΓΣ/20.1.1842

Γιάουβερτ (Γιαουβέρτ), Εδουάρδ,

εκτιμητής οικοδομών (δεν ορκίστηκε), 5η ΓΣ/17.1.1842

Γκαλιάνης, Άγγελος (Γαλλιάνης, Angelo Galliani),

εκτιμητής ενεχύρων, 5η ΓΣ/17.1.1842

Δουρούτης, Κωνσταντίνος Γ.,

έτερος τρίτος τιμητής (δεν ορκίστηκε), 5η ΓΣ/17.1.1842

Ευθυμίου, Χριστόδουλος,

τιμητής σε αντικατάσταση παραιτηθέντος, 32η ΓΣ/21.3.1842

Θηβαίος, Νικόλαος Θεοδώρου,

εκτιμητής κτημάτων, 40ή ΓΣ/15.4.1842

- Ιωάννου, Ζαχαρίας,
εκτιμητής ενεχύρων, 17η ΓΣ/11.2.1842
- Κηρυκόπουλος, Κωνσταντίνος,
εκτιμητής οικοδομών, 5η ΓΣ/17.1.1842
- Κλεάνθης, Σταμάτιος,
εκτιμητής οικοδομών, 5η ΓΣ/17.1.1842
- Κόντος, Δημήτριος,
εκτιμητής ενεχύρων, 19η ΓΣ/14.2.1842
- Λαζαρής, Παναγιώτης,
έτερος πρώτος τιμητής, 5η ΓΣ/17.1.1842
- Λαρόζας, Μιχαήλ,
εκτιμητής ενεχύρων, 5η ΓΣ/17.1.1842
- Λεβίδης, Κωνσταντίνος Ν.,
τιμητής σε αντικατάσταση παραιτηθέντος, 32η ΓΣ/21.3.1842
- Λιούμης, Γεώργιος,
εκτιμητής κτημάτων, 40ή ΓΣ/15.4.1842
- Λίτζικας, Γεώργιος Παπα-Ηλιού,
εκτιμητής κτημάτων, 5η ΓΣ/17.1.1842
- Μαρίνης, Γεώργιος,
εκτιμητής οικοδομών, 8η ΜΣ/24.3.1842
- Μαρκάκης, Θ.,
εκτιμητής κτημάτων, 5η ΓΣ/17.1.1842· παραίτηση 40ή ΓΣ/15.4.1842
- Μπούκρας (Μπούκουρας), Ιωάννης,
έτερος τρίτος τιμητής, 5η ΓΣ/17.1.1842
- Μυτιληναίος, Νικόλαος Ιωάννου,
εκτιμητής οικοδομών, 5η ΓΣ/17.1.1842
- Νικολαΐδης, Παναγιώτης,
εκτιμητής επί των κτημάτων, 8η ΜΣ/24.3.1842
- Παραμυθιώτης Χριστόδουλος,
έτερος δεύτερος τιμητής, 5η ΓΣ/17.1.1842
- Πέπας, Γεώργιος,
εκτιμητής κτημάτων, 5η ΓΣ/17.1.1842
- Πεσκιρτζής, Γιουσούφ αγάς,
έτερος δεύτερος τιμητής (δεν ορκίστηκε), 5η ΓΣ/17.1.1842
- Ποστολάκας, Στέργιος,
εκτιμητής κτημάτων, 5η ΓΣ/17.1.1842

- Ράλλης, Θεόδωρος,
έτερος πρώτος τιμητής, 5η ΓΣ/17.1.1842· άρνηση της θέσης του τιμητή,
6η ΓΣ/20.1.1842
- Στελιανέσσας, Διονύσιος,
εκτιμητής οικοδομών, 8η ΜΣ/24.3.1842
- Τζαβάρας, Μιχαήλ,
εκτιμητής οικοδομών, 5η ΓΣ/17.1.1842
- Τουφεκτζής (Τουφεκτής), Χρήστος,
εκτιμητής κτημάτων, 5η ΓΣ/17.1.1842· παραίτηση 39η ΓΣ/11.4.1842
- Φράγκος, Ιωάννης Θωμά,
εκτιμητής κτημάτων, 5η ΓΣ/17.1.1842· παραίτηση 39η ΓΣ/11.4.1842
- Χέιζεν (Χάνζεν), Χριστιάνος,
εκτιμητής οικοδομών (δεν ορκίστηκε), 5η ΓΣ/17.1.1842

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

- Αλπακόπουλος, Γεώργιος,
εκτιμητής Άργους, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Ανδρέου, Γεώργιος,
εκτιμητής δήμου Λιμναίων (Λεωνίδιο), 36η ΓΣ/4.4.1842
- Αραβαντινός, Διονύσιος,
εκτιμητής Κορίνθου, 19η ΓΣ/14.2.1842
- Αρκουδάρης, Θεόδωρος,
εκτιμητής δήμου Λιμναίων (Λεωνίδιο), 36η ΓΣ/4.4.1842
- Ασημακόπουλος, Αλέξανδρος,
εκτιμητής Αιγίου, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Βιλαέτης, Αλέξ.,
εκτιμητής Πύργου, 38η ΓΣ/9.4.1842
- Βουλγαρέλης, Δημήτριος,
εκτιμητής Ναυπλίου, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Γαλανόπουλος, Σταύρος,
εκτιμητής Ναυπλίου, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Γεωργίου, Αδριανός,
εκτιμητής Άργους, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Γεωργίου, Αριστείδης,
εκτιμητής Αιγίου, 27η ΓΣ/9.3.1842

- Γραμματικός, Παναγιώτης,
εκτιμητής Ναυπλίου, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Γραμματικόπουλος, Ιωάννης,
εκτιμητής Κορίνθου, 19η ΓΣ/14.2.1842
- Δαμηλάς, Αθανάσιος,
εκτιμητής Καλαυρίας και Τροιζηνίας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Δουζίνας, Αναγνώστης,
εκτιμητής Καλαυρίας και Τροιζηνίας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Ζαφειρόπουλος, Βασίλειος,
εκτιμητής Πύργου, 38η ΓΣ/9.4.1842
- Θεοδωρόπουλος, Παναγιώτης,
εκτιμητής Μαντινείας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Ιατρίδης Σκαρπάθιος, Κώστας,
εκτιμητής Ναυπλίου, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Ιατρίδης, Χρήστος,
εκτιμητής Ναυπλίου, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Ιωάννου, Σταμάτιος,
εκτιμητής Μαντινείας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Καλαφάτης, Βάθης,
εκτιμητής Καλαυρίας και Τροιζηνίας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Κανάκης, Παναγιώτης,
εκτιμητής δήμου Λιμναίων (Λεωνίδιο), 36η ΓΣ/4.4.1842
- Καρδάσης, Νικόλαος,
εκτιμητής στο Στερνικάκι Αμφισσας, 38η ΓΣ/9.4.1842
- Καρύδης**, Σπυρίδων,
εκτιμητής Γόρτυνας, 10η ΓΣ/28.1.1842
- Κιζάνης, Αντώνιος Ι.,
εκτιμητής Καλαυρίας και Τροιζηνίας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Κιζάνης, Θεόδωρος,
εκτιμητής Καλαυρίας και Τροιζηνίας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Κολώκας, Αθανάσιος Α.,
εκτιμητής Μαντινείας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Κομνηνός, Αποστόλης,
εκτιμητής Άστρους, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Κορήλης, Βασίλειος,
εκτιμητής Άστρους, 36η ΓΣ/4.4.1842

- Κοτόλης, Αναστάσιος,
εκτιμητής Πύργου, 38η ΓΣ/9.4.1842
- Κουτζοβέλης, Μ.,
εκτιμητής Αιγίου, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Λεονάρδος, Νικόλαος,
εκτιμητής Δημητσάνας, 10η ΓΣ/28.1.1842
- Λογίζος, Νικόλαος,
εκτιμητής Ναυπλίου, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Μαρίνου, Βασίλειος,
εκτιμητής Άστρους, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Μιχαλόπουλος, Δημήτριος,
εκτιμητής Γόρτυνας, 10η ΓΣ/28.1.1842
- Μοθονιός, Θεόδωρος,
εκτιμητής Άργους, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Μοσχούλας, Νικόλαος,
εκτιμητής Αγουλινίτζας (Πύργου), 38η ΓΣ/9.4.1842
- Μπουγάς, Γεώργιος,
εκτιμητής δήμου Λιμναίων (Λεωνίδιο), 36η ΓΣ/4.4.1842
- Νικολάου, Νικόλαος Ι.,
εκτιμητής Κορίνθου, 19η ΓΣ/14.2.1842
- Νιστάζος, Αδριανός,
εκτιμητής Άργους, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Τζαννής, Ιωάννης Κωνστ.,
εκτιμητής Δημητσάνας, 10η ΓΣ/28.1.1842
- Οικονομόπουλος, Αναγνώστης,
εκτιμητής Άστρους, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Παναγιωτόπουλος, Νικόλαος,
εκτιμητής Αιγίου, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Παππαδήμος, Δημήτριος Ν.,
εκτιμητής Καλαυρίας και Τροιζηνίας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Παππαδιαμαντόπουλος, Νικόλαος,
εκτιμητής Μαντινείας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Παππαδόπουλος, Προκόπιος,
εκτιμητής Άργους, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Παππαλεξόπουλος, Ιωάννης,
εκτιμητής Κορίνθου, 19η ΓΣ/14.2.1842

- Παπαντωνίου, Ιωάννης,
εκτιμητής Άστρους, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Πέρλες, Παναγιώτης,
εκτιμητής Μαντινείας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Πρωτόπαππας, Αναγνώστης,
εκτιμητής Κορίνθου, 19η ΓΣ/14.2.1842
- Πρωτόπουλος, Ιωάννης,
εκτιμητής Μαντινείας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Σισίνης, Νικόλαος Ιω.,
εκτιμητής Γαστούνης (Πύργου), 38η ΓΣ/9.4.1842
- Σκάγιαννης, Ιωάννης,
εκτιμητής Μαντινείας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Σπηλιωτόπουλος, Ιωάννης,
εκτιμητής Αιγίου, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Ταμιχτζής, Παναγιώτης,
εκτιμητής Μαντινείας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Τατόπουλος, Αναγνώστης,
προτείνεται ως εκτιμητής Μεσσηνίας και Πυλίας, αλλά δεν εγκρίνεται,
43η ΓΣ/2.5.1842³⁴
- Τερναράς, Ηλίας,
εκτιμητής Άμφισσας, 38η ΓΣ/9.4.1842
- Τζόκρης, Αναστάσιος,
εκτιμητής Άργους, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Τολιόπουλος, Δημήτριος,
εκτιμητής Κορίνθου, 19η ΓΣ/14.2.1842
- Τριγκουνόπουλος, Θεόδωρος,
εκτιμητής Άργους, 27η ΓΣ/9.3.1842
- Τσάκωνας, Ιωάννης,
εκτιμητής Άστρους, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Χρυσανθάκης, Παναγιώτης,
εκτιμητής Μαντινείας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Ψάλης, Πέτρος,
εκτιμητής Πύργου, 38η ΓΣ/9.4.1842

---

34. Βλ. υποσημ. 12.

ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

- Γκόγκας, Ιωάννης,**
εκτιμητής Φθιώτιδας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Ιερομνήμων, Δημάκης,
εκτιμητής Φθιώτιδας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Κρίτζος, Γεώργιος,
εκτιμητής Φθιώτιδας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Ζορογιαννίδης, Αναγνώστης,
εκτιμητής Φθιώτιδας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Τζιάκας, Χριστόδουλος,
εκτιμητής Φθιώτιδας, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Φίλωνος, Δούκας,
εκτιμητής Φθιώτιδας, 36η ΓΣ/4.4.1842

ΕΥΒΟΙΑΣ

- Ζαχαρόπουλος, Γεώργιος,**
εκτιμητής Κύμης, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Μιχαήλ, Κωνσταντίνος,
εκτιμητής Κύμης, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Νικολαΐδης, Δημήτριος,
εκτιμητής Κύμης, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Οικονόμου, Νικολός,
εκτιμητής Κύμης, 36η ΓΣ/4.4.1842

ΝΗΣΩΝ

- Ασημικός, Δημήτριος,
εκτιμητής οικοδομών στην Αίγινα, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Δεναξάς, Ιωάννης,
εκτιμητής Θήρας, 8η ΜΣ/24.3.1842
- Ελευθερίου, Σπύρος,
εκτιμητής κτημάτων στην Αίγινα, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Κλόνος, Γεώργιος,
εκτιμητής οικοδομών στην Αίγινα, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Μοίρας, Δημήτριος,
εκτιμητής κτημάτων στην Αίγινα, 36η ΓΣ/4.4.1842

- Νομικός**, Χριστόδουλος,
εκτιμητής Θήρας, 8η ΜΣ/24.3.1842
- Παπαμιχαήλ**, Αναγνώστου Α.,
εκτιμητής κτημάτων στην Αίγινα, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Σκευοφύλακας**, Δημήτριος,
εκτιμητής κτημάτων στην Αίγινα, 36η ΓΣ/4.4.1842
- Συρίγος**, Νικ. Γ.,
εκτιμητής Θήρας, 8η ΜΣ/24.3.1842

ΠΗΓΕΣ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πηγές

ΙΑ/ΕΤΕ, Αρχείο Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, *Πρακτικά συνεδριάσεων*, Πρακτικά Γενικού και Μερικού Συμβουλίου-Βιβλία Πρακτικών (Α1Σ3Υ10Β1).

Βιβλιογραφία

- Βαλαωρίτης, Ι. Α., *Ιστορία της Εθνικής Τραπεζής της Ελλάδος, 1842-1902*, Αθήνα 1902 (αναστατική έκδοση ΜΙΕΤ 1988).
- Βαλαωρίτης, Ι. Α. – Β. Δούκας, *Καταστατικόν της Εθνικής Τραπεζής της Ελλάδος*, Αθήνα 1904.
- Βλαχόπουλος, Δ. – Γ. Νοταράς – Ν. Παντελάκης – Ζ. Χ. Συνοδινός, *Το νέο κτήριο διοικήσεως. Από την κατοικία του Γεωργίου Σταύρου στο επιτελικό κέντρο του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας*, ΙΑ/ΕΤΕ, Αθήνα 1999.
- Δημητριάδης, Δ. Α. (επιμ.), *Απάνθισμα βιογραφικών των από της συστάσεως του ελληνικού πανεπιστημίου εκλιπόντων τον βίον καθηγητών αυτού, 1837-1916*, Αθήνα 1916.
- Ζωγράφος, Δ. Α., *Ιστορία της ιδρύσεως της Εθνικής Τραπεζής, 1833-1843*, τυπογραφείο Σφενδόνη, Αθήνα 1925, 2 τόμ.
- Ιστορικό Αρχείο Εθνικής Τράπεζας, *Παύλος Καλλιγιάς, 1814-1897. Τιμητική έκδοση για την εκατονταετηρίδα από το θάνατό του*, Αθήνα 1996.
- Κρίνος-Πανίτσας, Κ., «Περικλής Αργυρόπουλος. Ο πρώτος δικηγόρος της Εθνικής Τράπεζας», *Εμείς και η Τράπεζα*, τχ. 18, σ. 57-58.
- Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν* (Βοβολίνη), Βιομηχανική Επιθεώρησις, Αθήνα 1958, 5 τόμ.
- Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*, Πυρσός, Αθήνα 1929, 24 τόμ.
- Νοταράς, Γ. – Ζ. Χ. Συνοδινός, *Ο Ηπειρώτης Γεώργιος Σταύρος, 1788-1869. Θεμελιωτής της οικονομικής συγκρότησης του νεοελληνικού κράτους*, ΙΑ/ΕΤΕ, Αθήνα 2010.
- Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό*, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1983, 10 τόμ.
- Στασινόπουλος, Χρ. Α., *Λεξικό της Ελληνικής Επαναστάσεως*, Λεβεντιά, Αθήνα 1970, 3 τόμ.
- Τριανταφύλλου, Κ. Ν., *Η βυζαντινή οικογένεια Χαιρέτη και το εν Πάτραις αρχείον της*, Πάτρα 1962.

Η ΕΚΔΟΣΗ
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ
ΣΕ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΑ ΑΝΤΙΤΥΠΑ
&
ΜΕ ΙΔΙΑ ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΑ ΜΕΣΑ
ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ
2014

